

MADARÁSZ GYULA

2010, Debrecen

„FÜVEK PÉLDÁJA”

Nem vagyok művészeti író, műtörténész, muzeológus, még csak szaktanár sem. Mi jogosít fel akkor arra, hogy köszöntsem a 75 esztendő megjárta festőművészt, Madarász Gyulát? Talán csak ez: fél-századnál is több, hogy ugyanolyan kézfogással kapaszkodunk egymásba, ha a sors vagy a véletlen összehoz. Nevezhetném ezt a kézfogást barátinak is. És baráttá bennünket nem a közös dári-dók, kocsmázások, nem is az üvöltöző közélet tett, hanem valamivel mélyebb, több. Mindenek előtt a gyökerek. Falvak vályogfalát, udvarok búzakaz-lait, kiskertek széplegényeit és tátogatóit őrizzük génjeinkben. Ezek a gyökerek úgy kapcsolnak össze, mint eltéphetetlen, időn és téren túli kötelékek. Igaza van Reményik Sándornak: „Testvér, testvérem, ez a legszebb szó a világon”, – de azt mondom, talán a második legszebb a barát.

Éppen ezért elfogult vagyok. Én nem minősíteni akarom művészetét, hanem elmondani felismeréseimet művei láttán. Amikor pár évtizede első debreceni kiállítását megnyitottam, akkor azt mondtam, Madarász világa a föld, a füvek, a fák, a falak világa. Most már hozzáteszem: és a fények világa. És a flóra világa. És a házak világa, amelyekre ugyancsak van egy szép mondása a magyar nyelvnek: „fedél a van a feje felett”. Madarász művésztével azt tudja megteremteni, ami legközelebb áll azokhoz az emberekhez, akik érezték a tavaszi szél, meg a frissen szántott föld illatát egyszer is életükben. Madarász nem csak szereti, hanem félti is a természetet, a földet, a bokrokat, a virágokat, a füveket, a fákat. Nem számít, hol szerezte képi élményeit, Nánáson, Zsákán, Böszörményben, a Hortobágyon, Franciaországban vagy Erdélyben, ő mindenütt azt az emléket, azt a gyökeret, a fák, és füvek mozdulatait kutatja és mutatja fel.

Példának őrzi és menti a fákat, a füveket. Nemes Nagy Ágnes versét idézem: „Tanulni kell. A téli fákat./ Ahogyan talpig zuzmarásak. / ... / És a folyót a fák mögött,/ vadkacsa néma szárnyait / a vakfehér, kék éjszakát, / amelyben csuklyás tárgyak állnak, / meg kell tanulni itt a fák / kimondhatatlan tetteit.” A fák tudnak gyökereikkel mélyre hatolni, tudnak megújulni, tudnak ágakat növesztetni, árnyékot adni, tudják az ember törvényeit és segítik őt. Hogy vakfehérek és kékek? Aki ismeri Madarász művészetét, tudja, hogy a kék és a fehér olyan színek számára, amelyek a tobzódó vörösek, barnák, zöldek között is kiviláglanak, attól kezdve, hogy megfestette zsákai, nánási házak hófehér falait. Azok szinte belerobbannak a környező világba, és bennem ezek a fehér falak a tisztaság zsolozsmáját zengik.

És meg kell tanulnia az embernek a „füvek példáját” – ahogyan a címben is idézett vers mondja. Buda Ferenc a költő, Debrecenből kiszakadt – elmenekült? – költő. Versének sodrása éppen olyan, mint a Madarász képeké: „a verhetetlen / mindig megújuló füvek, a zöld katonák / alusznak, álmukban ráhajlanak a keréknyomra, / a fehérén lapuló fillérre, virrasztó békákra, bogarakra, / surranó egér után sietnek, / álmukban is munkálkodó gyökereik összefogóznak, / alusznak a táncot hajló füvek, arasznyi mély birodalmuk épül, / ránő elásott halottra, gyalogútra, elhullajtott marhaganéjra, / terjeszkedik országuk, tör előre bénító türelemmel, / ó, vasszelídségű füvek, ti zöld katonák, / lágyságotok iszonyú fegyver.” Madarász füvei ilyenek.

Madarász Gyula művészete azért eleven és azért hat bennünk, emberekben, mert őrzi a fák tanításait, a füvek példáját. Fáin gyakran nincs lomb, csak a megmaradás fekete törvénye. Mert fái olykor feketék, mint ahogy a fekete madár, a varjú is gyakran ott van a képeken. Ugyanis Madarász ami-

kor festi, akkor őrzi és félti is azt a világot, amely az övé, a mienk, embereké. Dűledező kerítések, sárguló házak mutatják, mennyire érzi, hogy a világból lassan kimúlnak a meleg otthont nyújtó vályogházak, a deszkakerítések, az árnyékot adó fák, derékaljat nyújtó füvek. És úgy vigyázza őket, hogy a táj, a föld, a flóra féltésében, szeretetében a legmélyebb érzelem és gondolat sugárzik felénk: a hűség. Mert ez a fogalom Madarász művészetének legtisztább és legigazabb summája. Nem esztétikai summázat, hanem etikai, morális, amelynek gyökere a szívben van, és abban a kiismerhetetlen

és megmagyarázhatatlan emberi tulajdonságban, amit léleknek is neveznek.

Madarász hű a fákhöz, füvekhez, bokrokhoz, virágokhoz, falvakhoz, tájhoz és hű ezeken át és ezeken túl a hazához, mert sehol így nem hajlanak a füvek, nem ágaskodnak a fák, nem tobzódnak a pipacsok, nem ér össze a föld az éggel.

Köszöntöm hát a festőt, mert erre a hűségre tanít bennünket is.

Bényei József
költő, újságíró

HŰSÉG

(Madarász Gyulának)

Én itt akarok megpihenni,
ahol a por felszáll a fáig,
s az elnyújtózott föld felett
szabadszívű szél nyargalászik.

Itt hosszú útja van a Napnak
és éjszakánkint több a csillag –
Növendék akácligetek
fognak rácsot az álmaimnak.

Bényei József

HIT

Ha megtagadnám azt, amiben hittem,
apám fölött a föld mozdulna meg,
és állig gombolt tiszta fehér ingben
megrónának a Veres Péterek,

és Sinka, Sértő, faluvég öregje
görbült ujjakkal mutogatna rám,
és kötőjét a szeméhez emelve
sírna miattam az édesanyám.

Bényei József

Feljegyzés, munkavázlat

HORTOBÁGYI NIMFA-ÉRZÉS

(Szonett Madarász Gyula akvarelljéhez)

Az ég aljához lapult a lélek,
kéken remegett az alkonyatban,
majd elúszott, a napot követve,
s meghagyta kedvét egy sárga foltban.

Nyíló szabadság ez, amit érzek:
a fűszálakból nőtt fel az égig.
Nem számít, hogy reggel van vagy este,
lelkem nádszál-angyalok kísérik.

Vizek párájában megpihentél,
akit eddig még soha nem láttam,
s egyek lettünk e haló csodában.

Hullámszép emlődből úgy etettél
(mert földi vízből s a napból lettél),
mint agg szerelmest a nimfa-leányka.

Vitéz Ferenc

(Hajdúszoboszló, 2001. június 9.)

Feljegyzés, munkavázlat

A TERMÉSZETARCÚ EMBER

A természeti, azaz természetarcú ember a legtermészetesebb módon emberarcú természetet álmodik akvarell-, gouache- és temperaképeire. Ezért tükrök a művei. Még egy elhagyott ház vagy egy kopár táj is visszaver valami fényt. E lélekben való visszaverődés jelenül meg a festményeken, mindannyin.

Mert éltető, gazdag, ég-földmiliőjét Madarász Gyula is bizonyára simogatja e szavakkal: „Mily nagy vagy te! mentül inkább hallgatsz, / Annál többet, annál szebbet mondasz.” Mert épp mindig óvó, mindig más arcát mutató voltában nyújt létvignaszt ez a táj, teli tüdővel lélegezhet benne az ember, csendjében, békéjében, harmóniájában újjáéledhet.

Szó nincs idealizálásról, hiszen számos komor szín lopakodik az alföldi tájra – és életre –: minden szépségében is súlyos, nehéz álmú világ ez. Inkább arról van szó: legősibb közegünkben mindnyájunknak természetarcúnak kellene lennünk, tisztáknak, mint e képek fehér falai, a természetet szinte istenként imádónak, olyannak, mint Madarász Gyula, aki meleg szeretettel csügg a természetben – „az ember tekintetét festette a képekre” – eggyé nőtt vele, belegyökerezett e tájba, miképp a nagy lombú, sokáig élő fák. Érezni is e képeken az anyaföld illatát.

Művészete eggyéválk a természetével, mert vállalta örökre közegét, „százszor visszaszállna, százszor is, végül is” ide, bárhová vetné átmenetileg a sorsa. „Húzza ez a föld”, mint mondotta volt egyik híres, a természeti tájból fővárosba elszármazott színművészünk.

Ám gazdag ember Madarász Gyula: övé ez a természet, kincse ez a föld és ez az ég, az alföldi tavasz és nyár, tél és ősz. A fái, tájai ezért szinte élnek. Olya-

nok, mint Tolkien híres meséjének Szilszakállja, a megérett fa, az emberré vált ent. Megélednek, emberléptékűvé nőnek a természet elemei, mert velük érez, egyszerre lélegzik velük a művész, lélekkel és étellel telíti őket a természetarcú ember. Ezért kezd virágzni a sziksó ezen a tájon, a magányos fa leszáradt lombja pedig a mélységes együttérzés nyomán a művész lelkében hullt le.

Emlékképeiben őrzi tehát a látványt, s alkotói fantáziája által sűríti. A spontán élményt nem képezi le, megvárja, míg bensőjében visszhangot vernek a természet képei, arcai, történései. Azaz nem spontán élményből fest, nem „fényképez”: nem konkrét fák, konkrét madarak a fái és madarai, hanem lelki tájak, színviláguk, koloritjuk ezért nevezhető átpoetizáltak.

Nem harsányak, nem hivalkodóak, „csak” esztétikusak a színei, éber álmaink eszményeink árnyalatai. Mert ezek az álmok valóra válhatnak; rendkívüli makacssággal, erővel hisz bennük a művész. A képeken megjelenülő természetet szilárd önlelkéből sűríti a képre a sok-sok benyomásból összeállt, reaktív, esszenciális élmény nyomán. Ezért nőnek jelképpé e képi világban a legegyszerűbb elemek is. Mert mily nagyszerű, milyen öröms tud lenni, s mily jó, ha valaki még tud örülni annak, ha a földön kivirágzik a sziksó, s mily lehangoló látvány, menyire átérezhető élmény egy magányos vagy pusztuló fa. Az ember öröme és bánata is egyúttal.

S kínálják is az érző ember tekintetét, mert a kiszáradt fa szinte segélyért kiált, karjai a természetarcú ember szolidaritását várva nőnek szinte karokká: „Vegyetek észre, nézzétek! Itt vagyok még!” S ő észreveszi.

Mert emberlélekkel telítődöttek általa e természeti létezők.

Arany Lajos: Ihlet a rónán c. könyvéből

ÖRÖKSÉGÜNK ROMJAI

(Madarász Gyula festményéhez)

Jövök az árnyékból az ég alá,
simogatni a gyerekkor falát
vékony fal, de áthatolhatatlan,
vércse száll rajta át az ég-magasban.

Mert csak egyre nőtt a diófával,
zölden kopogtatott még a nyárral,
s ablakot nyitott a régi kertre,
virágporát a szél arcomba verte.

Időszeplőkkel szépült szívem is,
sóhajtásom fáj talán, hogy telis-
tele szívтам magam arany széllel...
De megverekszem még a póre téllel.

Megszámolom itt a bűneinket,
mit dobtunk félre mint szakadt inget
szivárvány-hímzéssel gomblyukában,
s azóta tévelygünk a vak éjszakában.

Megszámolom ott, hány szót feledtünk
(míg rossz szellem kísértett felettünk),
hányszor mondtunk igent a nem helyett,
lebontva bambán a lélek-menhelyet.

Jövök az árnyékból az ég alá,
a gomblyukam szivárvány fonja át.
Nem, nem és nem engedem a múltam,
szétosztom nektek, amit megtanultam.

Vitéz Ferenc

KERÍTÉS MÖGÖTT 1975

aquarell

50 x 70 cm

IMPRESSZIÓ A RÉGI BÖSZÖRMÉNYBŐL 1973

tempera
48 x 62 cm

TÉL A KERTBEN 1982

gouache

49 x 68 cm

ELHAGYOTT HÁZ 1984

tempera
50 x 70 cm

HÓESÉS UTÁN 1991

tempera

50 x 70 cm

KATASZTRÓFA UTÁN 1972

vegyes technika

52 x 82 cm

KAZAL 2002
tempera
52 x 75 cm

KÉK-SÁRGA VILLANÁSOK 1998

gouache

38 x 58 cm

GYERGYÓI HAJNAL 1989

aquarell

71 x 94 cm

KÉP A BULGÁR TARGOVISTÉBŐL 1981

aquarell
48 x 71 cm

NÁDAS A SZÉLBEN 1994

aquarell

70 x 100 cm

SZÁRAZ FA MADARAKKAL 1992

aquarell

70 x 100 cm

ÖRÖKSÉGÜNK ROMJAI 2002

tempera

50 x 70 cm

PUSZTULÓ ÖRÖKSÉGÜNK 2002

gouache

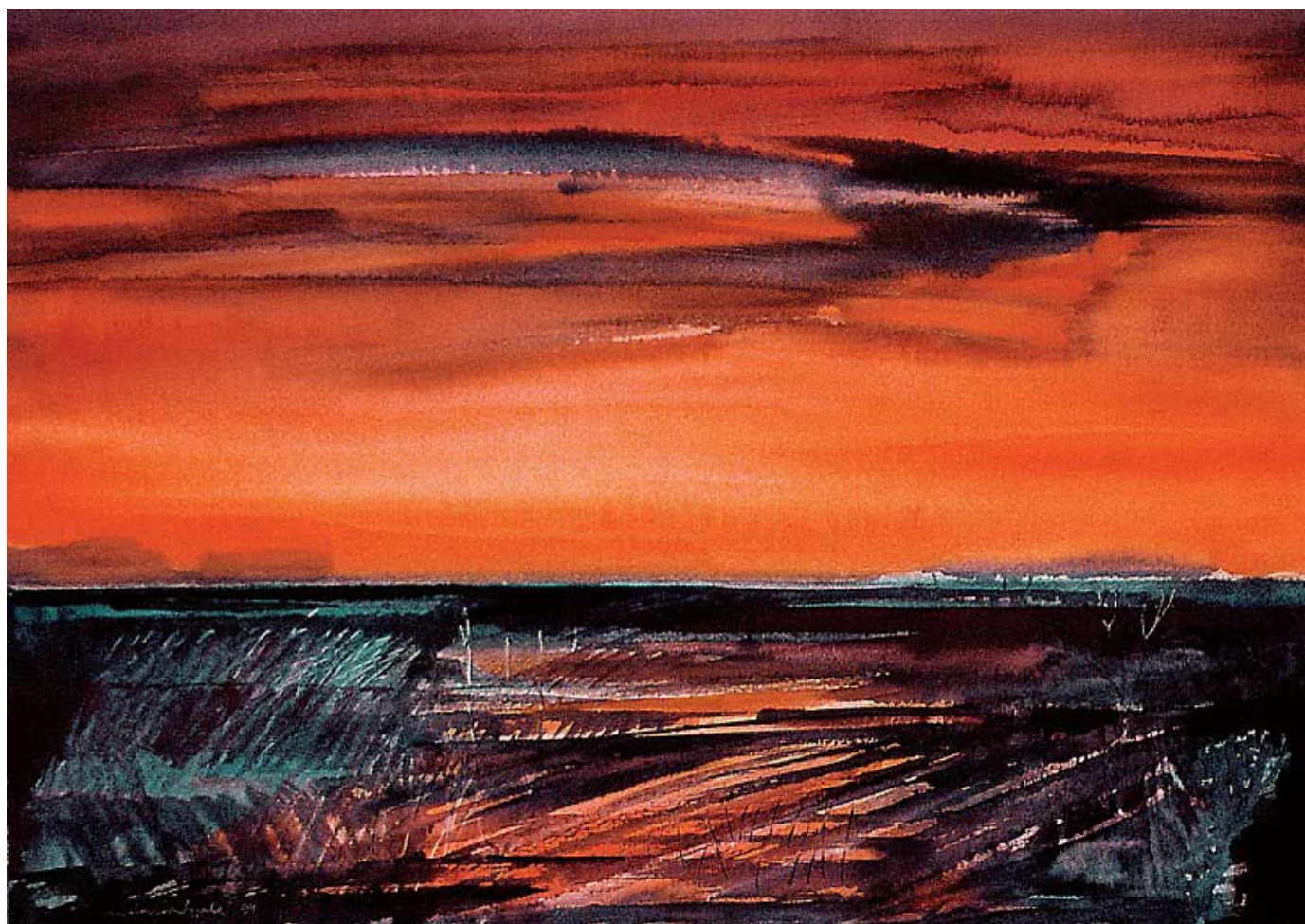
55 x 74 cm

NYÁR VÉGE 1999

gouache

34 x 46 cm

HAJNAL A HORTOBÁGYON 2004

aquarell

49 x 68,5 cm

SZÉNÁS CSÚR 2004

gouache

50 x 68 cm

VÖRÖS IZZÁSBAN 1989

gouache
50 x 70 cm

EGY GAZDA PORTÁJA A FRANCIA ALPOKBAN 2000

gouache

48 x 68 cm

NAPSÜTÉSBEN 2001

gouache

50 x 70 cm

NYÁR A BEREKBEN 2006

aquarell

50 x 70 cm

GULYA A HORTOBÁGYON 1994

aquarell

64 x 83 cm

PIPACSOK II. 2007

aquarell

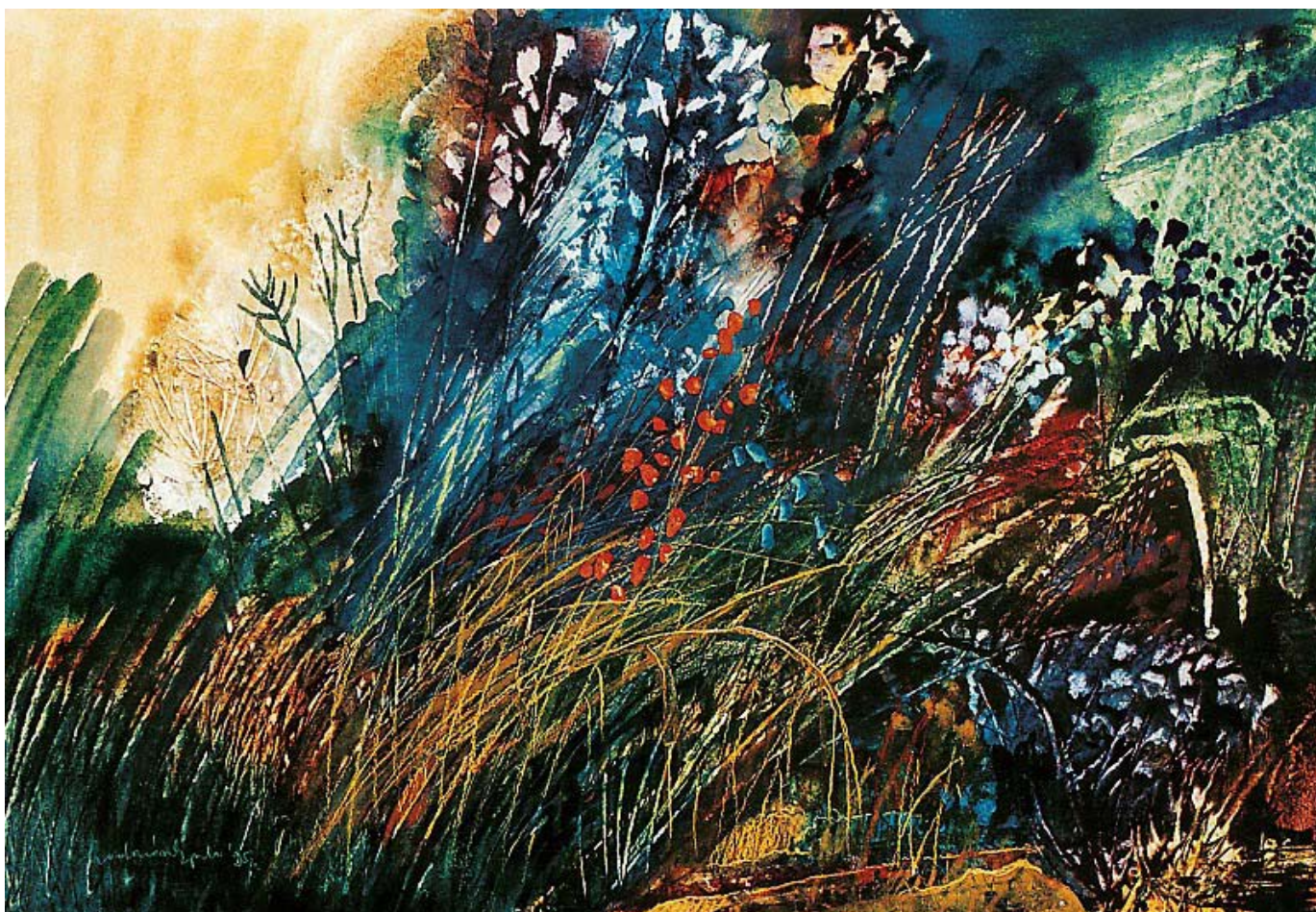
40 x 50 cm

PIPACSOK I. 1998

aquarell

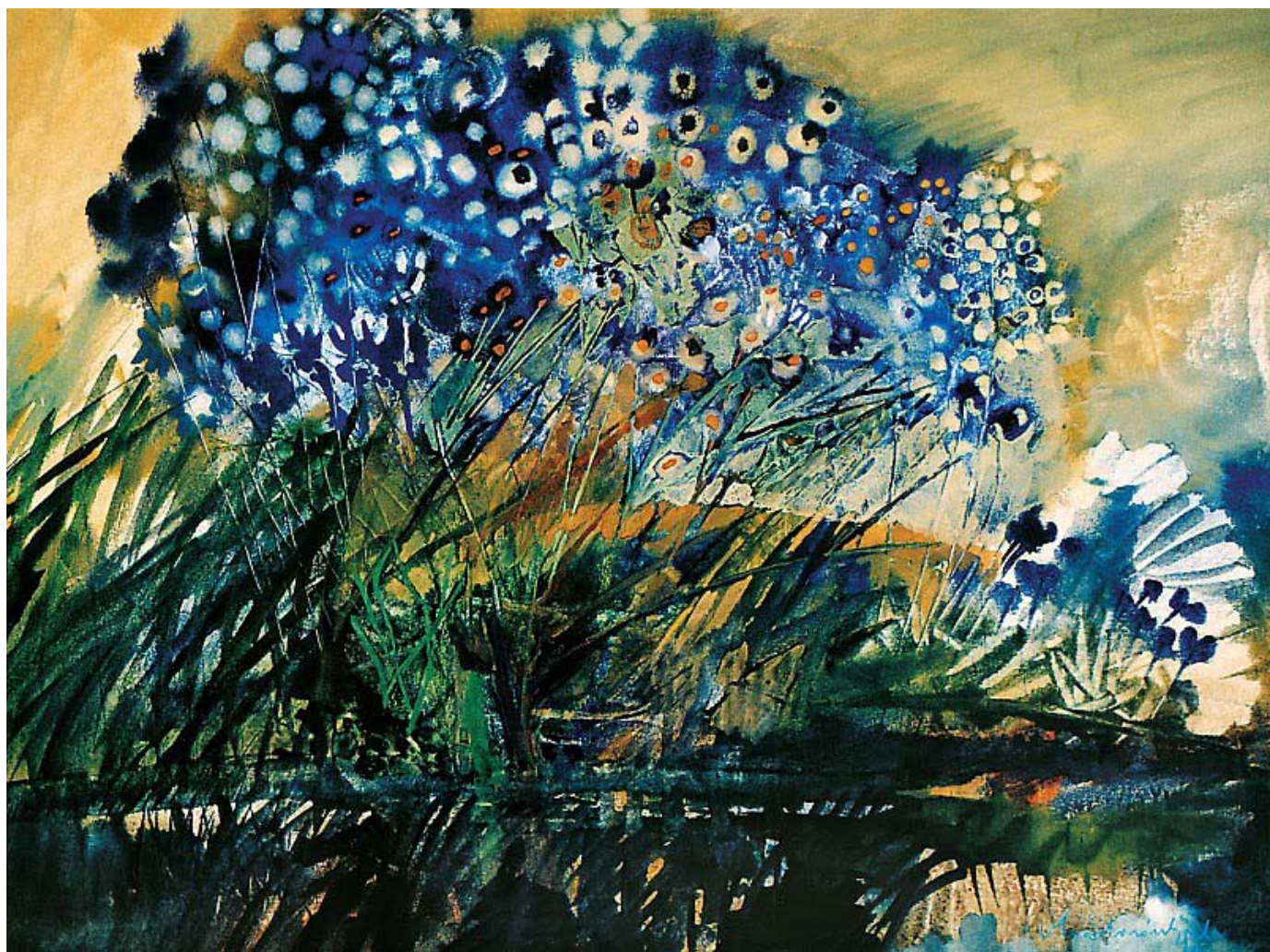
50 x 70 cm

A HORTOBÁGY VIRÁGAI I. 1995

aquarell

48 x 68 cm

A HORTOBÁGY VIRÁGAI II. 1996

gouache

48 x 69 cm

KÉK-VÖRÖS 2008

gouache

50 x 70 cm

VIHARBAN 2009
aquarell
50 x 70 cm

HIRSON 2002
aquarell
33 x 47 cm

BONNEVAL A FRANCIA ALPOKBAN 1998

gouache

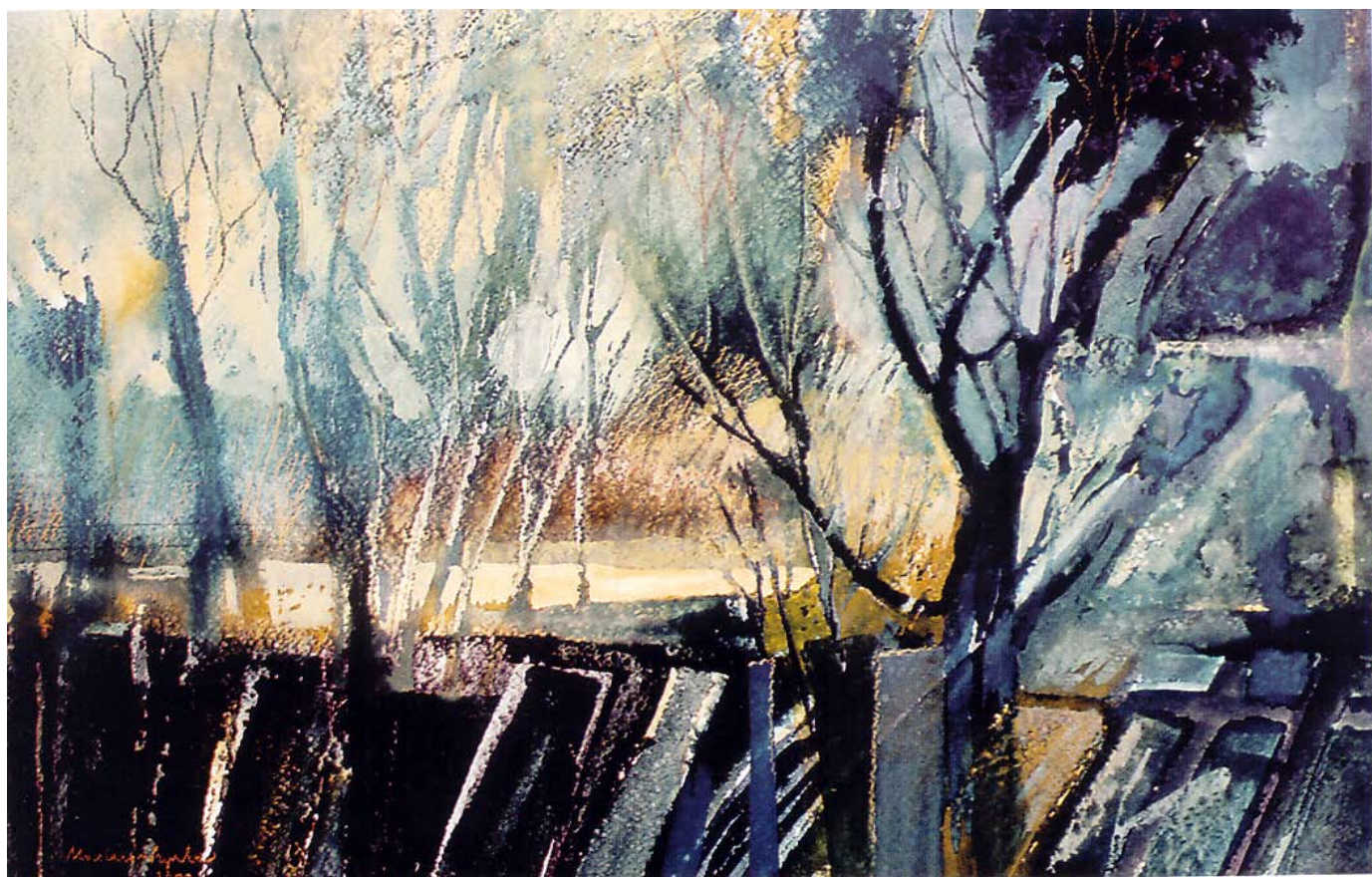
32 x 47 cm

EGY KERT IMPRESSZIÓJA 2008

aquarell

55 x 57 cm

SZÍNEK ÉS FÉNYEK 2002

gouache

35 x 55 cm

KÉSEI VIRÁGZÁS 2000

gouache

70 x 100 cm

TÉL A PUSZTÁN 2008

gouache

55 x 70 cm

VITORLÁSOK 2000
aquarell
37 x 50 cm

BIVALYOK 2009
gouache
54 x 75 cm

EGYEDÜL 2009

gouache

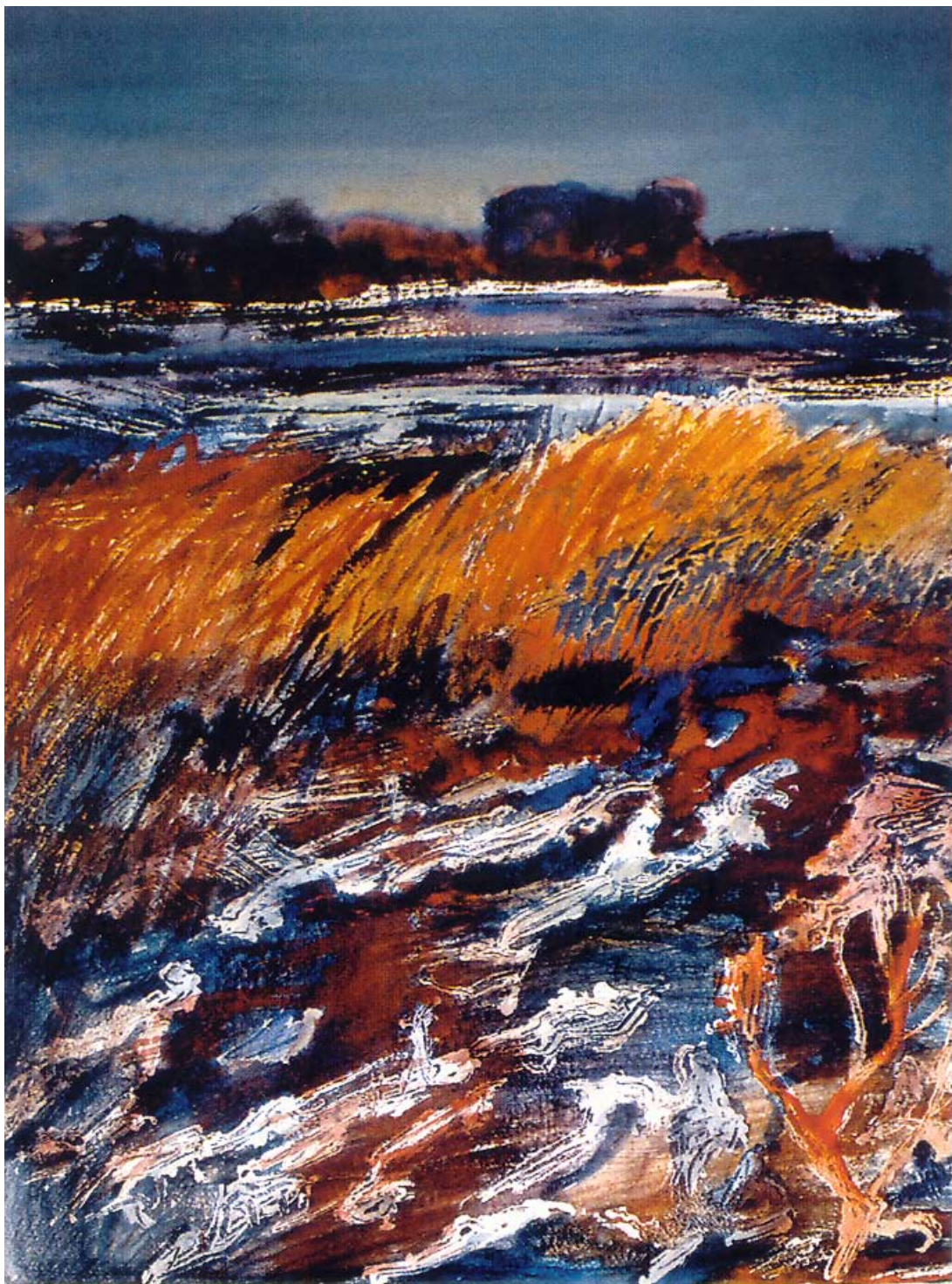
54 x 75 cm

ŐSZ A ROZSÁLYTETŐN I. 2005

gouache

100 x 79 cm

HÓOLVADÁS 2003

gouache

78 x 54 cm

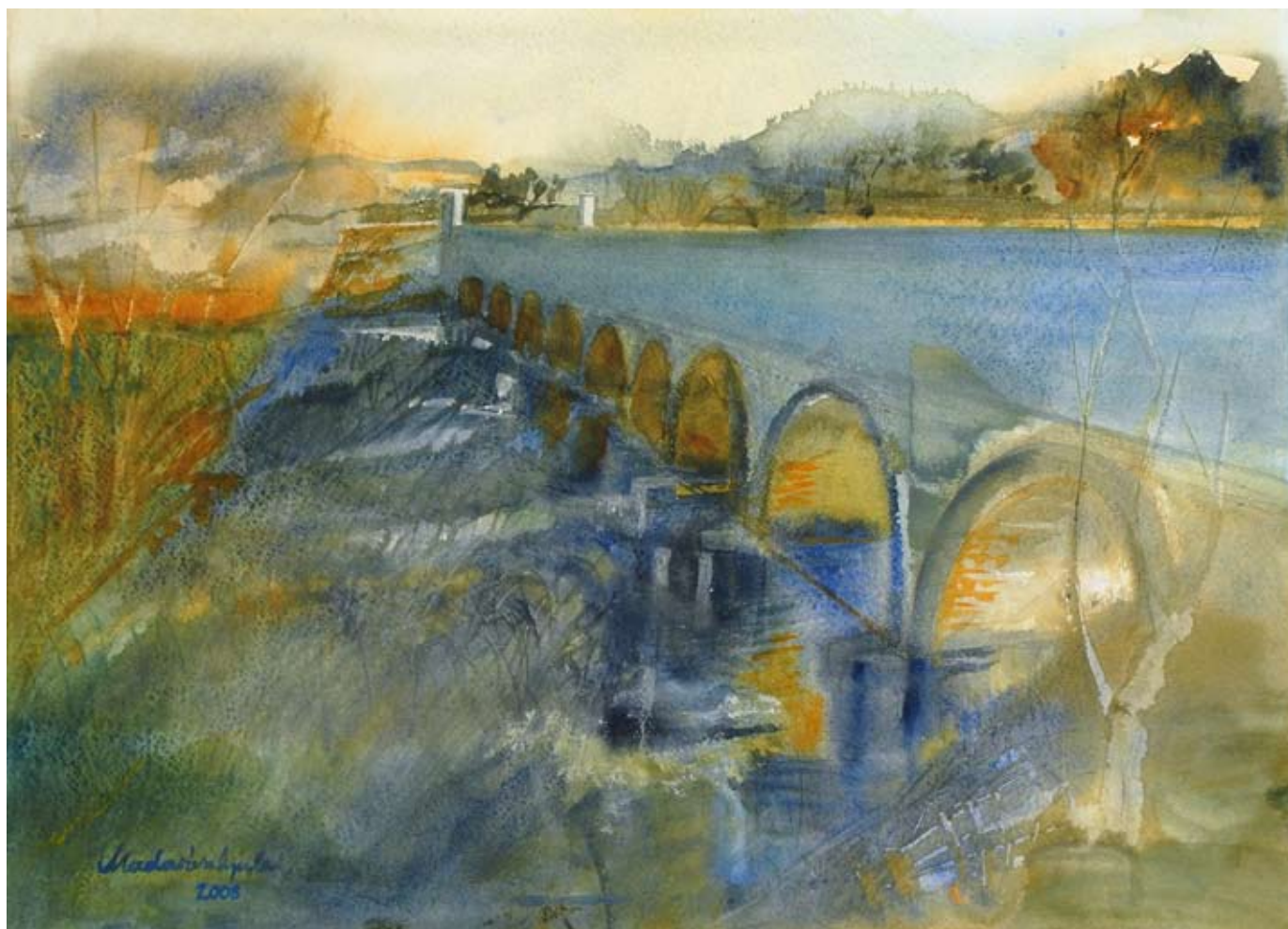
ŐSZ A ROZSÁLYTETŐN (FELSŐBÁNYA) 2005

gouache

74,5 x 74,5 cm

ŐSZ 2004
gouache
75 x 56 cm

Híd 2008
aquarell
56 x 76 cm

NÁDAS VARJAKKAL 2007

acril

50 x 70 cm

TAVASZI FÉNYEK 2009

aquarell

55 x 76 cm

GY. VIRÁGAI 2009

aquarell

55 x 76 cm

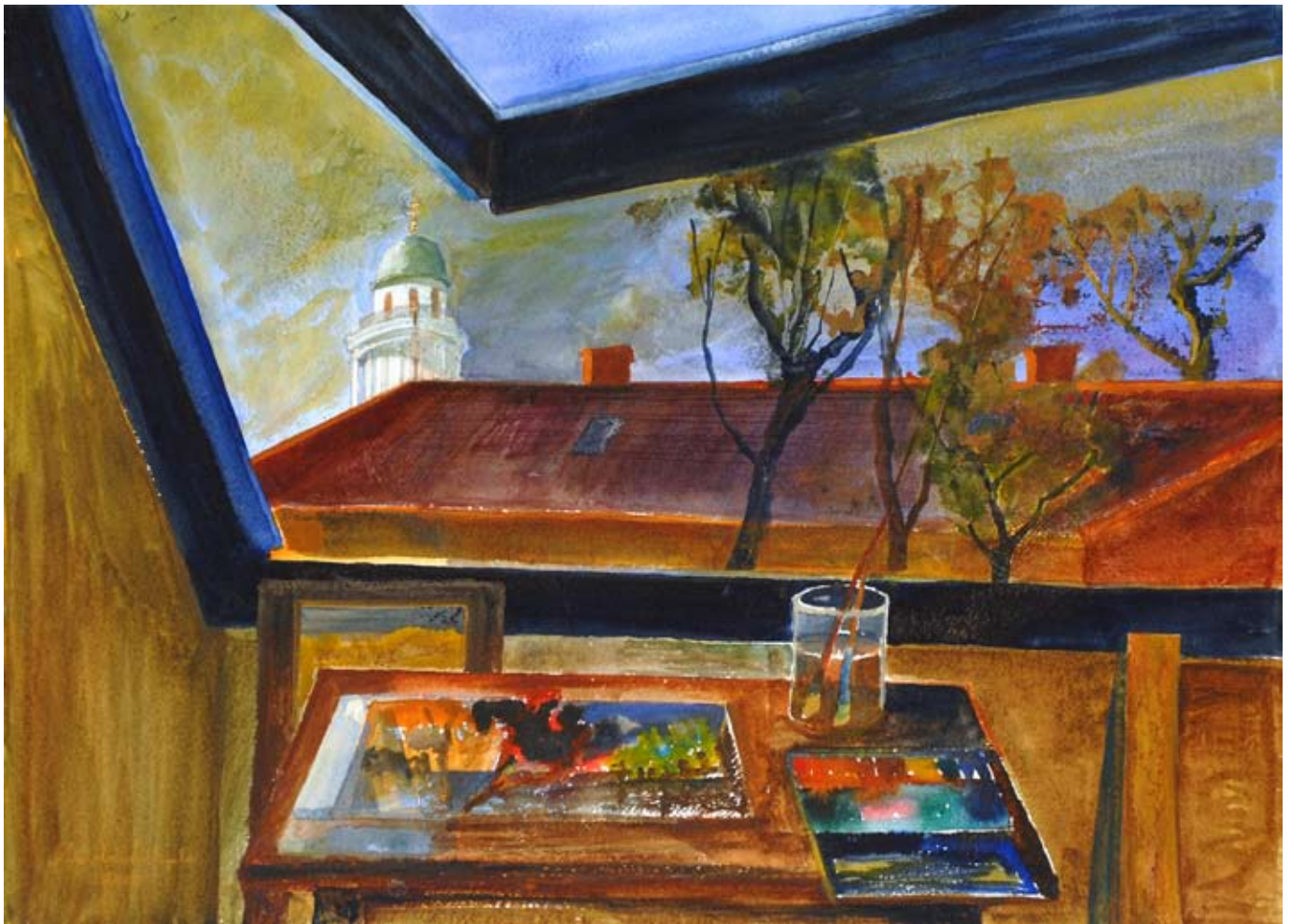

RACKÁK 2007
gouache
56 x 56 cm

VÖRÖS KARÓK VARJAKKAL 2007

tempera
56 x 56 cm

MŰTEREM PANNONHALMÁN 2008

aquarell

56 x 76 cm

SKANZEN 2008
gouache
56 x 76 cm

NYÁR MADARAKKAL 2009

gouache

54 x 74 cm

ŐSZ 2009
gouache
52 x 75 cm

MADARÁSZ GYULA

1935. március 14., Zsáka

H-4024 Debrecen, Piac u. 58. III.em/17.

e-mail: madaraszgyula1@digikabel.hu

telefon: +36 52 343 764

Iskoláit Bakonszegen, gimnáziumi tanulmányait Berettyóújfaluban végezte.

1956-ban Egerben, a pedagógiai főiskolán rajz-biológia szakon, majd

1980-ban a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem bölcsészettudományi karán szerez diplomát.

1956-tól tanít általános iskolában és gimnáziumban, képzőművészkört vezet Hajdúnánáson.

Első kiállítását is itt rendezi 1961-ben.

1960-ban bekapcsolódik a tokaji művésztelep munkájába.

1961-től Hajdú-Bihar megyei rajz-szakfelügyelő.

1964-ben felveszik a Magyar Népköztársaság Képzőművészeti Alapjába, majd

a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületébe.

1970-1976-ig a Képzőművészek Kelet-magyarországi Területi Szervezete Hajdú-Bihar megyei elnöke.

1981-ben tagja lesz a Magyar Képzőművészek Szövetségének.

1975-ben pályázat útján elnyeri a Debreceni Tanítóképző Intézet tanári állását, docensi besorolással

1978-1989-ig a Debreceni Tanítóképző Főiskola művészeti tanszékének vezetője, főiskolai tanár.

1990-től szabadfoglalkozású művész.

KÖZÉLETI TEVÉKENYSÉGE:

Több nemzetközi művésztelep alapító tagja.

A hajdúböszörményi Hajdúsági Nemzetközi Művésztelepen (1968-1995) szervezőbizottsági tag.

A Hortobágyi Alkotótábor alapítója (Égerházi Imre, Maghy Zoltán, Tar Zoltán, Sípos Zsófia társaként).

A Cívis Nemzetközi Művésztelep alapító tagja, 2000-2005-ig művészeti vezetője (Hajdúszoboszló).

A Kárpát-medencei magyar festők művésztelepének szervezője, 1997-2000-ig művészeti vezetője (megszűnéséig). Működésének helyszínei: Balatonvilágos, Alsóórs.

2007-től a „Munkácsy Trilógiáért” Közalapítvány kuratóriuma elnöke (Debrecen).

ELISMERÉSEK, MŰVÉSZETI DÍJAK:

- 1964 Debreceni Őszi Tárlat, Grafikai II. díj
- 1968, 1970, 1976, 1979, 1984. Hajdúsági Nemzetközi Művésztelep Káplár Miklós díj és emlékérem
- 1971 Debrecen Város Tanácsa és Hajdú-Bihar Megye Művészeti Díja
- 1975 Nyíregyháza-Sóstó Nemzetközi Művésztelep Művészeti Díja
- 1981 Nemzetközi Akvarell Szimpózium, Targoviste (Bulgária) Nikola Marinov Emlékérem arany fokozat
- 1983 Nemzetközi Akvarell Szimpózium, Targoviste (Bulgária) Nikola Marinov Emlékérem ezüst fokozat
- 1986 Szakszervezetek Hajdú-Bihari Tanácsa Művészeti Díja
- 1989 Holló László-díj, Debrecen
- 1992 Országos Tájékp Biennálé, Hatvan, Bronz Diploma
- 1993 Debreceni Országos Nyári Tárlat, Magyar Képző és Iparművészek Szövetsége Nívódíja
- 1993 Hajdúsági Nemzetközi Művésztelep, Jubileumi Káplár Miklós emlékérem és nívódíj
- 1994 Kölcsey Ferenc-díj, Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Művészeti Díja
- 1995 Debreceni Tavaszi Tárlat nívódíja
- 1996 Debreceni Őszi Tárlat nívódíja
- 1999 Hortobágyi Alkotótábor, Boromissza Tibor díj
- 1999 Tavaszi Tárlat, Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat díja
- 2000 Debreceni Országos Nyári Tárlat Nívódíja
- 2002 Tőkés Sándor-díj, Berekfürdő kulturális és művészeti díja
- 2002 Zsáka Nagyközségért „Közzszolgálati Díj”
- 2002, 2005. Cívis Nemzetközi Művésztelep Nívódíja
- 2003 Csokonai-díj, Debrecen Megyei Jogú Város Művészeti Díja
- 2003 Hortobágyi Nemzetközi Művésztelep örökös tagja
- 2005 Hajdú-Bihar Megyei Közgyűlés Emlékérme
- 2005 Hatvani Tájékp Biennálé, Diploma
- 2005 Közzszolgálatért, Királyhágó-melléki Református Egyházkerület, Nagyvárád
- 2010 Tavaszi Tárlat, Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzatának Fődíja

VÁLOGATÁS EGYÉNI KIÁLLÍTÁSOKBÓL:

1961	Művelődési Ház	Hajdúnánás
1961	Művészklub	Debrecen
1966	Medgyessy Terem	Debrecen
1970	TIT Galéria	Debrecen
1971	Városi Művelődési Központ	Hajdúböszörmény
1972	Medgyessy Terem	Debrecen
1974	Művelődési Ház	Hajdúnánás
1976	Veres Péter Művelődési Központ	Balmazújváros
1977	Újságíró Klub	Debrecen
1978	Benczúr Gyula terem	Nyíregyháza
1979	Tokaji Múzeum (Nagy Istvánal)	Tokaj
1983	Medgyessy Terem	Debrecen
1984	Galéria	Kisújszállás
1984	Városi Művelődési Központ	Érd
1985	Derkovits Terem	Budapest
1989	Csepel Galéria	Csepel, Budapest
1989	Szántó Kovács János Kollégium	Hódmezővásárhely
1991	Tárogató Galéria	Budapest
1994	Silye Gábor Művelődési Központ	Hajdúböszörmény
1995	Orvostudományi Egyetem	Debrecen
1998	Agrártudományi Egyetem	Debrecen
2005	Déri Múzeum, 70 éves jubileumi kiállítás	Debrecen
2005	Vármegye Galéria	Budapest
2006	Nadányi Zoltán Művelődési Központ	Berettyóújfalu
2007	Debreceni Akadémiai Bizottság Székháza	Debrecen
2009	Belvárosi Galéria „Együtt” c. kiállítás Madarász Kathy Margittal	Debrecen
2010	Kölcsey Központ, jubileumi kiállítás Madarász Kathy Margittal	Debrecen

EGYÉNI KIÁLLÍTÁSOK KÜLFÖLDÖN:

1993	Linz, Ausztria Bank	Ausztria
1995	Leonding, Raiffaisen Bank	Ausztria
1995	Salzburg, Templom Galéria, Burai Istvánal	Ausztria
1997	Linz, Raiffaisen Bank	Ausztria
1998	Helsinki, Magyar Intézet	Finnország
1998	Tallin, Magyar Intézet	Észtország
2000	Morestel, Vár Galéria	Franciaország
2000	Caluire, L'Hotel De Ville	Franciaország
2001	Hetény, Lilla Galéria	Szlovákia
2002	Szabadka, Képzőművészeti találkozó	Szerbia

VÁLOGATÁS HAZAI CSOPORTOS KIÁLLÍTÁSOKBÓL:

1973	Magyar Nemzeti Galéria, Kelet-magyarországi Művészek kiállítása	Budapest
1974	Művelődési Ház	Kisújszállás
1974	Nemzetközi Művésztelep kiállítása	Nyíregyháza-Sóstó
1976	Szabolcs-Szatmár megyei Művelődési Központ	Nyíregyháza
1981	Ember és táj – Hajdúsági Művésztelep kiállítása, Hollósy Galéria	Budapest
1981	Csontváry Terem, Hortobágyi Alkotótáborral	Budapest
1983	Országos Nyári Tárlat	Debrecen
1989	Ernst Múzeum	Budapest
1992	Agrártudományi Egyetem	Debrecen
1996	Országos Nyári Tárlat	Debrecen
1998	Magyar Képzőművészek és Iparművészek kiállítása, Múcsarnok	Budapest
1998	Országos Nyári Tárlat	Debrecen
2000	Aquarell Biennálé	Eger
2000	Vármegye Galéria	Budapest
2002	Tájkép Biennálé	Hatvan
2002	Országos Nyári Tárlat	Debrecen
2002	Országos Aquarell Biennálé	Eger
2004	Országos Nyári Tárlat	Debrecen
2005	Tavaszi Tárlat	Debrecen
2005	Tájkép Biennálé	Hatvan
2006	Akvarell Biennálé	Eger
2006	Országos Nyári Tárlat	Debrecen
2005	Táblaképfestészeti Biennálé	Szeged
2006	Tavaszi Tárlat	Debrecen
2007	Táblaképfestészeti Biennálé	Szeged
2007	Tavaszi Tárlat, Medgyessy Emlékmúzeum	Debrecen
2008	Tavaszi Tárlat, Medgyessy Emlékmúzeum	Debrecen
2008	Országos Nyári Tárlat	Debrecen
2009	Tavaszi Tárlat, Medgyessy Emlékmúzeum	Debrecen
2009	Alkotótábor kiállítása	Pannonhalma
2009	Művészeti Akadémia	Kijev
2009	Alkotótábor kiállítása	Berekfürdő
2010	Tavaszi Tárlat, Medgyessy Emlékmúzeum	Debrecen
2010	Alkotótábor kiállítása	Berekfürdő

CSOPORTOS KIÁLLÍTÁSOK KÜLFÖLDÖN:

1972	Moszkva	Oroszország
1976	Vilnius	Litvánia
1977	Lublin, Kazimierz	Lengyelország
1980	Essen	Németország
1980	Premysl	Lengyelország
1981	Thionvill, Hortobágyi Alkotótáborral	Franciaország
1981	Targoviste	Bulgária
1981	Padova	Olaszország
1982	Bréda	Hollandia
1983	Targoviste	Bulgária
1985	Jyväskylä	Finnország
1989	Munkács, Ungvár	Ukrajna
1990	Gyergyószárhegy, Lázár-kastély	Románia
1992	Gyergyószárhegy, Lázár-kastély	Románia
1992	St. Michael	Franciaország
1993	St. Michael	Franciaország
1995	St. Michael	Franciaország
1995	Marosvásárhely, Kulturálpalota	Románia
1999	Bessans, Ateliers D'Artistes	Franciaország
2001	Tokio, Négy nemzet kiállítása	Japán
2002	Gyergyószárhegy, Lázár-kastély	Románia
2002	Bessans, Ateliers D'Artistes	Franciaország
2004	Bessans, Ateliers D'Artistes	Franciaország
2004	Shanjung, III. Négy nemzet kiállítása	Kína
2004	Tojama, III. Négy nemzet kiállítása	Japán
2005	Tokio, IV. Négy nemzet kiállítása	Japán
2006	Felsőbánya	Románia
2007	Kijev, Művészeti Akadémia	Ukrajna
2008	Lemberg	Ukrajna
2009	Nagyvárad, Őszi Szalon	Románia
2009	Kijev, Képzőművészeti Akadémia	Ukrajna
2010	Nagybánya, Kapcsolat c. kiállítás	Románia
2010	Szevasztopol	Ukrajna
2010	Felsőbánya	Románia

RÉSZVÉTEL MŰVÉSZTELEPEKEN (1963-2010):

Hajdúböszörmény, Hajdúsági Nemzetközi Művésztelep
Hortobágyi Alkotótábor
Ajka, Kárpát-medencei Magyar Festők Művésztelepe
Balatonvilágos, Kárpát-medencei Magyar Festők Művésztelepe
Alsóórs, Kárpát-medencei Magyar Festők Művésztelepe
Cívis Rt. Hajdúszoboszló Nemzetközi Művésztelep
Tokaj, Vaja, Abádszalók, Kecel, Pannonhalma, Berekfürdő, Hajdúhadház

RÉSZVÉTEL NEMZETKÖZI MŰVÉSZTELEPEKEN:

Lengyelország	Kazimierz, 1971
Ukrajna	Kamjanka, 1991-92
Románia	Gyergyószárhegy, 1990, 1992, 2000 Magyarláros, 1999, 2000 Felsőbánya, 2001, 2008, 2010
Bulgária	Targoviste, 1983, 1984
Litvánia	Vilnius, 1976
Szerbia	Bucka-Gányó, 1996, 1998, 2002 Szabadka
Franciaország	St. Michael, 1992, 1993, 1995 Bessans, 1999, 2002, 2004
Ukrajna	Szevasztopol Batiliman

MŰVEK KÖZGYŰJTEMÉNYEKBEN:

Lázár-kastély lovagterme (Gyergyószárhegy, Románia)
Déri Múzeum (Debrecen)
Hajdúsági Galéria (Hajdúböszörmény)
Kiskunfélegyházi Múzeum
Nemzetközi Művésztelep Gyűjtemény (Berekfürdő)
Cívis Nemzetközi Művésztelep Gyűjteménye (Hajdúszoboszló)
Vajai Múzeum
Bihari Múzeum (Berettyóújfalu)
Megyei Szépművészeti Múzeum, „Nagybányai Művészeti Központ” (Nagybánya, Románia)
Nemzeti Képzőművészeti Múzeum (Szevasztopol, Ukrajna)
1998-tól állandó kiállítás a Rhédey-kastélyban (Zsáka)

KORTÁRSOK MADARÁSZ GYULA MŰVÉSZETÉRŐL

Madarász Gyula kiállítását Hajdúnánáson külön öröm volt megnézni. A kiállított 20 akvarell azt bizonyította, hogy a látás és megjelenítés is egy kéztől valók. Legsikerültebb képeit a színek helyének pontos megfogásával, a hangulat maradéktalan kifejezésével érett művész is büszkén vállalhatná.

Módy György, Alföld, 1962. 1. sz.

Az impresszionizmus puha festőiségét és szárnyaló líraiságát szemlélhetjük Madarász Gyula akvarelljein. Szokatlanul nagyméretű akvarellek betöltik a teret, és a sötét tónusok színessége tetszést aratott. Merész átvágásai magyarázzák a nagyobb méreteket.

Mészáros Fülöp, Művészet, 1965. aug.

Madarász Gyula művészetétől távol áll az érzelmesség, de a száraz, kiagyalt tartalmiság is, stílusától az aprólékos naturalizmus, de a szimplifikáló elnagyoltság is. Mondanivalója álpátosztól mentesen emberi.

Sz. Kürti Katalin, Hajdú-Bihari Napló, 1966. dec.

Komoly, férfias líra az övé, amely határozott szerkezetű formavilágon keresztül szól hozzánk.

Horváth Teréz, Népszava, 1972. aug. 13.

... kiforrott, kiegyensúlyozott, hangulatgazdag, rokonszenves, emóciókat kiváltó művészet az övé. Madarász Gyula az úgynevezett alföldi festészet eszme- és technikavilágában él. Sötét tónusú képein egy érzékeny emberi világ meleg közvetlensége tárul elénk.

Dankó Imre, Művészet 1972. máj.

A rendezőt meglepetések is érhetik. A Kelet-magyarországi Képzőművészek kiállításán Madarász Gyula festményeit jóformán rendezés közben láttam meg, amikor ki kellett hagyni közülük. Mert nehéz volt kihagyni ezekből a csendes, feszesen végigvitt kompozíciókból. Látnom kellett, hogy abban a regiszterben, amelyet vállal, kiválót alkot.

Solymár István, Alföld, 1973. 2. sz.

Meleg színeket, puha tónusokat, tetszetős formákat vitt föl a lapokra. Kiegyensúlyozott, nyugodt szerkezetekre törekedett. A vízfestéssel és a kevert temperával bársonyos, oldott felületeket hozott létre. Nehezen, de határozottan zárta le később ezt a nosztalgikus és az impresszionizmussal rokon korszakát. Mélyebbre ásott, markánsabb és árnyaltabb festői nyelvet választott. Kompozícióit mozgással és feszültséggel telíti. Színeit drámaibb, tónusait nyersebb és összetettebb hangzásokra fogja. Lüktetőbbnek,

bonyolultabbnak, küzdelmesebbnek érzékeli és érzékelteti a világot maga körül. Így ebben a jellegében hitelesebbnek és emberszabásúbbnak. Végül: a pályának ez az íve, a művészi teljesítménynek ez az emelkedése, a mondandónak és a kifejezési eszközöknek ez a köre jelöli ki Madarász sajátos helyét napjaink szellemi életében.

Székelyhídi Ágoston, Katalógus előszava, 1975.

Madarász rendre az elemi jegyeket, a lényeges vonásokat hagyta meg régi motívumaiból. Szerkezeteit mozgással, feszültséggel telítette. Színeit drámaibbra és egyszerűbbre, tónusait nyersebb és zaklatottabb hangzásokra fogta. Bonyolultnak, küzdelmesnek, lüktetőnek mutatva ezáltal a világot magában és maga körül. Sokszólamú táj bontakozott ki az újabb művekben anélkül, hogy a táj motívumai sokasodtak volna. Az összefüggések, a társítások, a jelentések gazdagodtak és mélyültek inkább.

Székelyhídi Ágoston, Hajdú-Bihari Napló, 1980. nov.

Madarász Gyula festészetében egy olyan sajátos mikroklíma vizuális költészetének megfogalmazója lett, ami a jelenlegi magyar festészetben az ő megnyilatkozásaihoz hasonló módon sem tapasztalható. Igaz, hogy ember a legritkább esetben jelenik meg a képein, a festő humanisztikus magatartása azonban minden tájban érezteti az embert is.

Magyari Vilmos, Hajdú-Bihari Napló

... a természethez, a szülőföldhöz fűző érzület és hangulat tartalmi szépségét szólaltatta meg. Most már egyszerre az emlékezés gyermeki öröme és a távolság férfias fájdalmát, az elmúlás tragikusságát és a vállalt hűség csendes nyugalmát. Mint a mélyhegedű telt zengése, úgy sugározzák ezeket az hangulatokat és érzületeket a sötétes árnyalatú, meleg és puha barnák, vörösek, sárgák, hideg és kemény lilák, kékek, zöldek. Foltjaik torlódnak, összemosódnak, egymás ellen feszülnek; a viszonyok láncolata bontakozik ki ilyenformán.

Székelyhídi Ágoston, Hajdú-Bihari Napló, 1982. okt. 7.

Beszédesek Madarász Gyula nyírségi tájai is. Más itt a formarend mint a Hortobágyon, de nem hegyvidék még, sem alföld. A síkokat dombkerítések szeldelik. Eddig inkább Krúdy epikájából ismerjük a nyíri csendet, a Nyírség titkokat lebbentő világát. Madarász friss szemmel látta meg a Nyírség szépségeit is. Tájaiban ott az ember lélegzete, az emberi tekintet. Bakonszegi portáit nézve magam oda képzeltem Bessenyeit is, az egykori testőrt, hátában az elzengő viharral. Engem a képeken kifejeződő emberi magatartás Veres Péterre, a verespéteri hűségre emlékeztet. Úgy hiszem, Madarász Gyula sem cserélné el a maga felnevelő táját, a világ legkápráztabb tájával sem. Igazán boldog ember lehet, megtalálta azt a biztos pontot, azt a kört, amelyben művészetének érdemesen élhet!

(Budapesten, a Derkovits-teremben, 1985. okt. 17-én elhangzott megnyitó beszédből)

Dr. Czine Mihály irodalomtörténész

Madarász Gyula nem természet utáni festő. A megélt élményekből táplálkozik, s a festmény nem egyfajta leképezése a valóságnak, hanem annak megszürt, átírt, kitalált mása. A megválaszolatlan kérdések közül benne legtöbbször az merült fel, mondja, hogy vajon az alkotás folyamatában mi motiválja a festőt. Nem a konkrét valóságot festi, hanem az elraktározott lelki információkat. Hangulatot fest, ecsetjével mintegy belső párbeszédet folytat a benne élő tájjal.

Vitéz Ferenc, Hajdú-Bihari Napló, 1992. júl. 25.

Madarász Gyula festészetében a ráismerhető világ képi elemei alig szaporodnak. Semmi különleges, ritka vagy egzotikus elem nincs benne. Mégis mennyi tartalmi finomság, hangulati árnyalat sűrűsödik az alkotásokba. Kompozíciói egyre telítettebbek, színbeli visszafogottságukban is egyre kifejezőbbek. A mind tisztábban és mélyebben megélt élmények egyre feszesebb, zártabb kompozíciókban nyernek megfogalmazást. Nem a motívumok sokasodnak tehát, a jelentéstartalom gazdagodik, árnyalódik s emeli értékben egyre magasabbra ezt a festészetet. S ezáltal mutat meg újabb szépségeket úgy, amiként változik a világ ott kívül, s az ember itt belül.

Dr. Lázár Imre, A Hajdúsági Nemzetközi Művésztelep 30 éve katalógusából, 1994.

Madarász emberi-alkotói szemléletének alapvető, leglényegesebb eleme a szeretve megtartó hűség, kapaszkodás a földbe, füvek hullámozásába felvillanó fényekbe. Megmártózik a valóság élményeiben, hogy ragaszkodását kifejezhesse. Hűség ez az emberekhez, a hazájához, szülőföldjéhez. Mégsem az édenkertből kiűzetett ember nosztalgiája, hiszen ez a föld nem karoló-ölelő. Egy hajdúsági poéta, Kapusi Imre írta, és mintha Madarász képeiről: „Ez volt az én világom: / sárfolyó, / sárhegy, / sárbirodalom. / Kút-mély szenvedések, / égigérő bánatok; hozzá görbére taposott / utak, / sárga kalászkok, / vörös vergődések.”

Bényei József, DOTE kiállítás megnyitó szövegéből, 1995.

Kompozíciói zömében feszesek és kiegyenlítettek. Több irányú, jellegű és erejű érzelmet, szenvedélyt, indulatot tud belesűríteni alkotásaiba. Egyre kiérleltebb, rutinos művész – a szó legjobb értelmében. Munkáinak érdekességét, vonzerejét színrétegeinek vibráló ellentétei eredményezik. Tájképei ily módon lényegülnek át hol csendéletté, hol belső önportrévá.

Éles Csaba, Szabad Hét Nap (Szabadka), 1995. július 6.

Summázott képek a Madarász-akvarellek, s a konkrét látvány másodlagosságát az is erősíti, hogy gyakran jelképek építik fel az alkotást, miközben a formák és a színek is átfogalmazódnak. Szétszedve, felbontva a valóság elemeit, létrehívás pillanatában újra összerakja azokat – a nagy felületű elbeszélések ellenére is tömör kifejezőmóddal, de teret engedve az elemi, emberi-művészi játékosságnak is.

Vitéz Ferenc, Hajdú-Bihari Napló, 1998. március

Nagyon érdekes, hogy Madarász kietlen, lepusztult tájat ábrázoló tájképei – bihari, hortobágyi tájak – nem lázítanak, hanem finom líraiságukkal, nagy hangulatot teremtő erejükkel egy korábbi boldog, vagy legalábbis boldogabb világot idéznek fel bennünk. A képek ennek az egykori valamiféle értékes összhangot alkotott világnak a romlását, bomlását, pusztulását mutatják meg, tárják elénk.

Madarász Gyula számára a festészet feladat, mégpedig felelősségvállalás feladata. Saját felelősségével kívánja felelősségre bírni környezetét, képeinek nézőit, az emberiség nagy értékeinek megóvására, őrzésére, sőt továbbfejlesztésére és továbbadására is.

Dr. Dankó Imre, Rálátás 2000. 1. évf. 4. sz.

Őt nem a látvány leképezése, hanem mindig annak lényege, a festészet indulata érdekelte, nem a puszta manualitás, hanem az érzelmi kötődés és az intellektuális igényesség mozgatta.

Antall István megnyitó szövegéből, Vármegye Galéria, 2005. szept. 24.

... Ha megkérdeznék Madarász Gyulát, nem arról beszélne, hogy mi látható egyik vagy másik festményén, s nem is arról, mit akart velük kifejezni. Ő arról beszélne inkább, hogy mit jelent a hűség, és milyen örökségként kell őrizni azt.

A címeket most nem sorolom, de visszanyúlok egy korábbi megfogalmazásomhoz. Szinte mindegyik képe egyetlen (fikciós) címbe futna össze, amely így hangzik: „Örökségünk romjai”. Számon kérő egyben a viszony, hiszen örökségünk a születésünk pillanatától felelősséget is jelent. Akár a hűség.

És miért van romokban ez az örökség? Madarász Gyula művészként nem egyes szám első személyben gondolkodik. Neki egy egész közösség nevében kell nemcsak ábrázolni a környezetet, hanem kifejezni azt a viszonyt is, amely ember és ember, a történelmi és a személyes idősík között létrejön.

Bele kell vetíteni a húsban-bőrben született gondolatot és érzelmet a festménybe, mindazokat az intellektuális, lelki és fizikai viszonylatokat, melyek meghatározzák a létezésünket.

Abból az örökségből kell táplálkoznia, amit kaptunk, és arra az emberi, szellemi, természeti örökségre kell építenie, amit minden körülmény között tovább kell adnunk másoknak – a hűség értékeivel kigymántozva.

Vitéz Ferenc, A színek és a formák hatalma c. megnyitó szövegéből

Berettyóújfalu, 2006. május 23.

BIBLIOGRÁFIA:

- b.j.: A Napló tárlata: Madarász Gyula (Hajdú-Bihari Napló, 1965. július 11. 6.p.)
- Sz. Kürti Katalin: Madarász Gyula kiállítása a Medgyessy Teremben
(Hajdú-Bihari Napló, 1966. december 11. 5.p.)
- M. V.: Díjkiosztás a hajdúsági művésztelepen (Hajdú-Bihari Napló, 1968. augusztus 2.)
- M. V.: Madarász Gyula kiállítása (Hajdú-Bihari Napló, 1970. március 1. 5.p.)
- Dankó Imre: Madarász Gyula kiállításai (Művészet, 1972. május, XIII. évf. 5. sz. 45.p.)
- Horváth Teréz: Madarász Gyula a debreceni Medgyessy Teremben (Népszava, 1972. augusztus 13.)
- Magyar Vilmos: Madarász Gyula kiállítása (Hajdú-Bihari Napló, 1972. augusztus 16. 5.p.)
- Dr. Tóth Ervin: Madarász Gyula hajdúsági kiállítássorozatáról (Hajdú-Bihari Napló, 1973. május 13. 5.p.)
- Rácz István: Hajdúnánás története (1973., 441-442. p.)
- Székelyhídi Ágoston: Hűség és változás – Madarász Gyula tárlata Hajdúnánáson
(Hajdú-Bihari Napló, 1974. június 4. p.)
- Bényei József: Képek Sumenről – Égerházi Imre és Madarász Gyula kiállítása
(Hajdú-Bihari Napló, 1975. június 7. 5. p.)
- Lázár Imre: Madarász Gyula kiállítása Hajdúböszörményben (Hajdú-Bihari Napló, 1977. október 6. 5.p.)
- Bakó Endre: „A képeimről ismerjenek meg” – Látogatás Madarász Gyula festőművésznél
(Hajdú-Bihari Napló, 1981. február 22. 7.p.)
- Székelyhídi Ágoston: Változatok a szépre (Hajdú-Bihari Napló, 1982. október 7. 5.p.)
- U. M.-I: Unkarilaiset haluavat tutustua taiteeseemme (Perjantaina, 2. 7. 1982. 9.p.)
- Bakó Endre: Madarász Gyula – A Napló tárlata (Hajdú-Bihari Napló, 1983. február 26. 8.p.)
- Bényei József: Hódolat a szülőföldnek – Madarász Gyula kiállításáról (Hajdú-Bihari Napló, 1983. május 26. 5.p.)
- Művész életrajzok – Kortárs magyar képzőművész (Képcsarnok kiadvány, 1985. 180.p.)
- Lázár Imre: Az árnyalatok finom érzékelője – Madarász Gyula kiállítása Hajdúböszörményben
(Hajdú-Bihari Napló, 1985. július 20. 8.p.)
- Cs. Nagy Ibolya: Min dolgozik? Madarász Gyula festőművész (Hajdú-Bihari Napló, 1987. szeptember 19.)
- Vitéz Ferenc: A valóságból kitalált alkotásokból – M. Gy. festményein a tájnak, földnek, fának is lelke van
(Hajdú-Bihari Napló, 1993. április 8. 6.p.)
- Éles Csaba: Tájak, akvarellek, „futó kalandok” – M. Gy. kiállítása a „művészek és műpártolók”-nál
(Hajdú-Bihari Napló, 1993. április 8. 6.p.)
- Européennes '93

Éles Csaba: Akvarellekben oldódó festői vallomások (Hajdú-Bihari Napló, 1994. július 13. 6.p.)

Arany Lajos: Megőrizni a hajdúsági ember kultúráját (Hajdú-Bihari Napló, 1994. július 22. 6.p.)

R. Wolf: Künstler aus Debrecen (SVZ, 17. März 1995. p.17.)

Nagy Tünde: A megértés segíti a Főnix feltámadását (Hajdú-Bihari Napló, Hétvége, 1995. március-április 5.p.)

Vitéz Ferenc: Az alkotás mint lélegzetvétel (Hajdú-Bihari Napló, Hétvége, 1995. április 5.p.)

Bényei József: „Szeretve megtartó hűség” – A Madarász házaspár kiállításáról
(„Őszikék” Debreceni Nyugdíjas Egyesület Lapja, 1995.)

Éles Csaba: Lelkét-szemét a táj fogja meg – Madarász-tárlat Szabadkán
(Hajdú-Bihari Nap, 1995. augusztus 9. 4.p.)

i.sz.: Madarász Gyula – Kortárs katalógus (Hajdú-Bihari Napló, 1995. szeptember 2. 6.p.)

Vitéz Ferenc: A tekintetet festi a tájba (Hajdú-Bihari Napló, 1996. április 5. 15.p.)

Dr. Szabó Ákos – Kállai Tibor: Magyar festők és grafikusok életrajzi lexikona II. kötet 42. p.

Arany Lajos: A rejtett szépségek városa – művészszemmel (Hajdú-Bihari Napló, 1997. január 31. 15.p.)

Vitéz Ferenc: Életmű-kiállítás a Rhédey-kastélyban (Hajdú-Bihari Napló, 1998. március 24. 15.p.)

i.sz.: Nincs az a zimankó, ami gátolná őket (Hajdú-Bihari Napló, 1999. február 18. 10.p.)

Bíró Miklósné: Egy csokorban adta át szülőfalujának alkotásait
(Híreink, Zsáka és Vekerd Önkormányzatainak Lapja, 2000. november 1.p.)

Kortárs Magyar Képzőművészeti Lexikon (2000. 666-667.p.)

Hajdú-Bihari Almanach (szerk. Ésik Sándor, 2001. 50-51.p.)

Dankó Imre: Madarász Gyula művészete
(Rálátás, Zsákai Helytörténeti-Honismereti Kulturális Tájékoztató, 2000. IV. negyedév, 2-6.p.)

i. sz.: Elismerő kitüntetések – arra érdemeseknek (Debrecen, 2003. október 29. 6.p.)

Biográf. Ki-kicsoda (főszerk. Hermann Péter), 2004. 1034.sz.

Bényei József: Ecset és plajbász 2003. 121-129.p.

Arany Lajos: Ihlet a rónán, A természetarcú ember 85.p.

Atelier, művészeti folyóirat, Révkomárom 2009/1 14. p.

Vitéz Ferenc: Költészet ruhákról – Csodák a sömmiből (NézőPont, 2009. 23-24. kötet)

Vitéz Ferenc: Színek és formák hatalma („Berek”, Berettyóújfalu, 2006. május 23.)

Bényei József: Madarász Gyula művészete (Debreceni Szemle, XV. évf. 1. sz. 2007. január)

Tatár Éva: A kiállítások kis nemzeti ünnepek voltak (Szókimondó, Hajdúszoboszló, 2007. január)

Vitéz Ferenc: Ígéretes tavaszi (Hajdú-Bihari Napló, 2010. március 31.)

A kiadvány megjelenését támogatta:
Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata

Kiadja: Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata megbízásából
a Főnix Rendezvényszervező Kiemelkedően Közhasznú Nonprofit Kft.

Felelős kiadó: Makray Balázs

Fotó: Horváth Katalin

Nyomdai előkészítés: Alkotópont Kft.

Nyomda: Center-Print Nyomdaipari Szolgáltató Kft.